

**ZIMNÝ ENERGETICKÝ BALÍČEK
EURÓPSKEJ ÚNIE**

Milí naši klienti,

určite ste už počuli o **Zimnom energetickom balíčku**. Súbor ôsmich nariadení a smerníc Európskej únie zásadným spôsobom mení terajšiu tvár slovenskej a európskej energetiky. Posledné predpisy boli schválené začiatkom tohto leta. Rozhodli sme sa, že Vám tento balíček v skratke predstavíme.

Je treba na rovinu povedať, že Zimný energetický balíček má mimoriadne široký záber. Ambíciou tohto dokumentu nie je podať vyčerpávajúci výklad všetkých novínok či zmien. Zvolili sme iný prístup.

Jednotlivé európske predpisy sme chronologicky zoradili a zo stoviek strán právneho textu sme vybrali časti a myšlienky, ktoré nás zaujali. Veríme, že by mohli zaujať aj Vás a prípadne Vám uľahčiť zorientovanie sa v tejto spleti ustanovení.

Za Poláček & Partners

Pavol Poláček

PREDPISY ZIMNÉHO ENERGETICKÉHO BALÍČKA

Predpis	Účinnosť/ Uplatňovanie	Termín pre transpozíciu smernice
Smernica o energetickej hospodárnosti budov	9.7.2018	10.3.2020
Smernica o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov	24.12.2018	30.6.2021
Smernica o energetickej efektívnosti	24.12.2018	25.6.2020 (výnimky do 25.10.2020)
Nariadenie o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy	24.12.2018 (výnimky od 1.1.2021)	N/A
Nariadenie o vnútornom trhu s elektrinou	1.1.2020 (výnimky od 4.7.2019)	N/A
Smernica o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou	4.7.2019 (výnimky od 1.1.2021, 1.1.2020 a 26.10.2020)	31.12.2020 (výnimky do 31.12.2019 a do 25.10.2020)
Nariadenie ktorým sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ACER)	4.7.2019	N/A
Nariadenie o pripravenosti na riziká v sektore elektrickej energie	4.7.2019	N/A

:: Smernica o energetickej hospodárnosti budov

V rámci zimného energetického balíčka bola dňa 30.5.2018 prijatá Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/844, ktorou sa mení smernica 2010/31/EÚ o energetickej hospodárnosti budov a smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti.

Smernica má za cieľ najmä znížiť množstvo energie potrebnej na uspokojenie dopytu po energii súvisiacej s bežným používaním budov. Z dlhodobého hľadiska chce zabezpečiť **transformáciu existujúcich budov na budovy s takmer nulovou spotrebou energie**.

Za hlavné **nástroje** na dosiahnutie týchto cieľov smernica považuje finančné mechanizmy, stimuly a mobilizáciu finančných inštitúcií, ktoré sú zamerané na energetickú efektívnosť. Takéto opatrenia by mali zahŕňať **podporu poskytovania hypoték zameraných na energetickú efektívnosť** na účely certifikovaných energeticky efektívnych obnov budov, podporu investícií verejných orgánov do energetickej efektívneho fondu budov, a to napríklad prostredníctvom verejno-súkromných partnerstiev alebo nepovinných zmlúv o energetickej efektívnosti, a pod.

Novinkou je povinnosť členských štátov stanoviť **dlhodobú stratégiu obnovy** na podporu obnovy vnútroštátneho fondu bytových a nebytových budov, a to verejných, ako aj súkromných, s cieľom dosiahnuť do roku 2050 vysoko energeticky efektívny a dekarbonizovaný fond budov.

Každý členský štát vo svojej dlhodobej stratégii obnovy stanoví **plán s opatreniami** a merateľnými ukazovateľmi pokroku stanovenými na vnútroštátnej úrovni. Tento plán bude zohľadňovať dlhodobý cieľ do roku 2050, ktorým je dosiahnuť zníženie emisií skleníkových plynov v Únii o 80 až 95 % v porovnaní s hodnotami z roku 1990.

Rovnako sú členské štáty povinné zabezpečiť a prijať nevyhnutné opatrenia, aby minimálne požiadavky na energetickú hospodárnosť spĺňali aj nové budovy.

Smernica sa dotýka aj **elektromobility**. Pri nových nebytových budovách a nebytových budovách prechádzajúcich významnou obnovou, ktoré majú viac ako desať parkovacích miest, má členský štát povinnosť zabezpečiť **inštaláciu aspoň jednej nabíjacej stanice**. Zároveň má povinnosť stanoviť požiadavky na inštaláciu minimálneho počtu nabíjacích staníc pre nebytové budovy s viac ako 20-timi parkovacími miestami do 1.1.2025.

V prípade **bytových budov** s viac ako desiatimi parkovacími miestami má členský štát povinnosť zabezpečiť infraštruktúru rozvodov pre elektrické káble pre neskoršiu inštaláciu nabíjacích staníc.

V neposlednom rade táto smernica stanovuje podmienky pre kontrolu vykurovacích a klimatizačných systémov. Rovnako upravuje aj podmienky, za ktorých je nevyhnutné vybaviť nebytové budovy automatizačnými a kontrolnými systémami.

Smernica o energetickej hospodárnosti budov nadobudla účinnosť dňa 9.7.2018. Členské štáty sú povinné ju transponovať do svojich vnútroštátnych právnych poriadkov do 10.3.2020.

:: Smernica o podpore využívania energie z OZE

Jednou z najdiskutovanejších častí Zimného energetického balíčka je Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov. Jej znenie **nahrádza pôvodnú smernicu** (2009/28/ES), z ktorej vychádza aj súčasný Zákon o podpore OZE. Slovenskú právnu úpravu tak budú v najbližších rokoch čakať zásadné zmeny.

Hlavným cieľom smernice je zvýšiť podiel spotreby energie z obnoviteľných zdrojov v EÚ na hrubej konečnej energetickej spotrebe tak, aby **v roku 2030 predstavoval aspoň 32 %**.

Na dosiahnutie tohto cieľa budú jednotlivé štáty povinné stanoviť si v **integrovaných národných energetických a klimatických plánoch** výšku svojho národného príspevku. Podotýkame, že predchádzajúca smernica mala za cieľ dosiahnuť do roku 2020 podiel OZE vo výške 20 %, pričom Slovensko si svoj národný podiel určilo na 14%.

Smernica predpokladá, že na dosiahnutie tohto cieľa budú členské štáty uplatňovať vlastné **systémy podpory**. Smernica upravuje len ich základný rámec, ktorý by mali členské štáty rešpektovať. Systémy podpory by mali zvýšiť **integráciu elektriny z OZE do klasického trhu s elektrinou**. Výrobcom by sa mala zároveň zabezpečiť možnosť reagovať na cenové signály trhu a maximalizovať tak svoje trhové príjmy. Súčasné regulačné tendencie bránia výrobcovi elektriny vo voľnom obchodovaní by sa tak mali stať minulosťou.

Pokiaľ ide o systémy priamej podpory cien, smernica počíta s podporou formou trhovej prémie, ktorá by mohla byť pohyblivá alebo pevná. Konkrétne nastavenie podpory a jej poskytovanie sa musí uskutočňovať **otvoreným, transparentným, konkurenčným, nediskriminačným** a nákladovo efektívnym spôsobom.

Je treba tiež poznamenať, že štáty budú môcť zväziť zavedenie osobitných mechanizmov s cieľom zabezpečiť **regionálnu diverzifikáciu** pri zavádzaní elektriny z OZE, prípadne obmedziť verejnú súťaž **len na konkrétne technológie**, ak by otvorenie systémov podpory pre všetkých výrobcov elektriny z OZE viedlo k nepriaznivým následkom (napr. obmedzenie siete, stabilita sústavy).

V prípadoch, kedy sa štát rozhodne poskytovať podporu prostredníctvom **verejnej súťaže**, bude povinný nastaviť jej pravidlá nediskriminačne a transparentne. Zároveň bude musieť stanoviť **jasné termíny a pravidlá pre dodanie projektu**. Verejnej kontrole tohto procesu pomôže povinnosť štátu **zverejňovať informácie o minulých verejných súťažiach** a o mierach realizácie daných projektov.

Novinkou, ktorá by mala podstatne uľahčiť rozvoj OZE, je povinné zriadenie tzv. „**kontaktných miest**“. Kontaktné miesta budú poskytovať podporu počas celého administratívneho procesu udeľovania povolení pre projekty v oblasti obnoviteľnej energie.

Žiadateľovi bude stačiť obrátiť sa na jedno kontaktné miesto, ktoré ho bude usmerňovať od podania žiadosti, až pokiaľ príslušné orgány na konci procesu nevydadajú potrebné rozhodnutia. Kontaktné miesto dokonca sprístupní **príručku postupov pre navrhovateľov projektov** v oblasti výroby energie z obnoviteľných zdrojov.

So zjednodušením administratívnych procesov súvisí aj ďalšia novinka - **stanovenie záväzných lehôt pre vydanie príslušných povolení pre realizáciu projektov**. Celý postup od prijatia žiadosti po doručenie záväzného rozhodnutia by v prípade elektrárne nemal trvať viac ako 2 roky (až na niektoré výnimky). Pri menších zariadeniach (do 150kW) by celý proces mal byť ukončený do jedného roka.

Smernica tiež zaväzuje členské štáty, aby **uľahčili modernizáciu** už existujúcich výrobných zariadení. Zjednodušený a rýchly proces vydávania povolení by nemal presiahnuť jeden rok.

Za jednu z najrevolučnejších noviniek pre slovenskú energetiku možno označiť zavedenie nového subjektu na trhu, tzv. „**samospotrebiteľa**“ (prosumer).

Smernica definuje samospotrebiteľa ako koncového odberateľa, ktorý **vyrába elektrinu z OZE pre vlastnú potrebu**. Túto elektrinu môže tiež **skladovať alebo predávať**. Ak ide o samospotrebiteľa, ktorý nie je domácnosťou, tieto činnosti nemôžu predstavovať jeho hlavnú obchodnú alebo profesionálnu činnosť.

Slovensko je povinné upraviť svoju legislatívu tak, aby umožnila reálny rozvoj samospotreby energie. Zakázané sú akékoľvek nedôvodné diskriminačné alebo neprimerané postupy a sieťové poplatky. Samospotrebiteľia budú mať nárok nainštalovať a **prevádzkovať systémy skladovania elektriny v kombinácii so zariadeniami vyrábajúcimi elektrinu** z OZE na samospotrebu bez toho, aby podliehali dvojitému poplatkom vrátane sieťových poplatkov za skladovanie elektriny, ktorá zostáva v ich priestoroch. Napriek tomu, že samospotrebiteľ bude vyrábať elektrinu, zachová si svoje práva a povinnosti koncového odberateľa.

Smernica pre samospotrebiteľov predpokladá aj nárok na **odmenu** (v príslušných prípadoch aj prostredníctvom systémov podpory) za samovyrobenú elektrinu dodanú do siete. Táto odmena bude odrážať trhovú hodnotu elektriny a zároveň môže zohľadňovať dlhodobú hodnotu dodávanej elektriny z hľadiska siete, životného prostredia a spoločnosti.

Samospotrebiteľom bude umožnený **jednoduchý postup pripojenia ich výrobných jednotiek do distribučnej sústavy**. Pre zariadenie do 10,8 kW bude na pripojenie postačovať oznámenie prevádzkovateľovi distribučnej sústavy. Členské štáty môžu takýto zjednodušený postup aplikovať aj na zariadenia s vyššou výrobnou kapacitou, hranicou je však 50 kW.

Členské štáty sú podľa smernice tiež povinné zabezpečiť, aby koncoví odberatelia (najmä domácnosti) mali nárok byť súčasťou tzv. „**komunity vyrábajúcej energiu z obnoviteľných zdrojov**“. Komunita bude môcť vyrábať, spotrebovať, skladovať a predávať energiu z OZE a zároveň jej bude umožnený nediskriminačný prístup na všetky vhodné trhy s energiou, a to priamo alebo prostredníctvom agregácie. V prípade súkromných podnikov by ich účasť v takejto komunite nemala predstavovať ich hlavnú obchodnú alebo podnikateľskú činnosť.

Smernica je účinná od 24.12.2018. Slovenská republika je povinná transponovať ju do nášho právneho poriadku **do 1.7.2021**.

:: Smernica o energetickej efektívnosti

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2002 z 11. decembra 2018, ktorou sa mení smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti, prináša najmä doplnenie nových cieľov a zavádza opatrenia na ich dosiahnutie.

Pôvodný zámer predchádzajúceho znenia smernice dosiahnuť do roku 2020 v oblasti energetickej efektívnosti úroveň **20%** sa doplnil o nový cieľ. Tým je dosiahnuť úroveň energetickej efektívnosti aspoň v rozsahu **32,5%** do roku 2030 a vytvoriť podmienky na ďalšie zlepšovanie v období po uvedených rokoch.

Od členských štátov sa za týmto účelom vyžaduje, aby dosiahli **kumulatívne úspory energie** u konečného spotrebiteľa počas celého povinného obdobia rokov 2021 až 2030. Tieto úspory majú byť rovnocenné novým ročným úsporám na úrovni **aspoň 0,8% konečnej energetickej spotreby**.

Na dosiahnutie tohto cieľa budú môcť členské štáty využiť tzv. povinnú schému energetickej efektívnosti či alternatívne politické opatrenia.

Smernica okrem iného taktiež vymedzuje **podmienky pre meranie** plynu, elektriny, vykurovania, chladenia a teplej úžitkovej vody u koncových odberateľov, a to **vrátane pomerového merania a rozdeľovania nákladov** v bytových domoch a viacúčelových budovách.

Novinkou je formulovanie požiadaviek na prístroje s možnosťou diaľkového odčítavania hodnôt. Meradlá a pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov, ktoré budú namontované po 25.10.2020 musia **umožňovať diaľkový odpočet**. Už nainštalované meradlá a pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov, ktoré neumožňujú diaľkový odpočet, **sa do 1.1.2027 vybavlia funkciou diaľkového odpočtu**, alebo sa vymenia za zariadenia umožňujúce diaľkový odpočet s výnimkou prípadov, keď daný členský štát preukáže, že to nie je nákladovo efektívne.

Smernica o energetickej efektívnosti je účinná od 24.12.2018. Členské štáty sú povinné transponovať ju do svojich vnútroštátnych právnych poriadkov do 25.6.2020 (okrem určitých výnimiek, pri ktorých je lehota stanovená do 25.10.2020).

:: Nariadenie o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy

Právna úprava spolupráce členských štátov navzájom, ako aj ich spolupráce s Komisiou pri plnení **zámerov a cieľov energetickej únie do roku 2030** je obsiahnutá v Nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 z 11. decembra 2018 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EÚ, 2012/27/EÚ a 2013/30/EÚ, smernice Rady 2009/119/ES a (EÚ) 2015/652 a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 525/2013.

Toto nariadenie upravuje komplexný mechanizmus riadenia energetickej únie a zároveň definuje tzv. „**päť rozmerov energetickej únie**“, ktorým majú členské štáty prispôsobovať svoje aktivity. Týmito rozmermi sú:

- energetická bezpečnosť;

- vnútorný trh s energiou;
- energetická efektívnosť;
- dekarbonizácia a
- výskum, inovácie a konkurencieschopnosť.

Za jeden z kľúčových komponentov mechanizmu riadenia energetickej únie možno označiť **národný energetický a klimatický plán** (ďalej len „**Národný plán**“). Nariadenie detailne určuje jeho štruktúru a obsah.

Národný plán sa bude vzťahovať na desaťročné obdobia. Prvé bude zahŕňať roky 2021 až 2030. Poskytne sa v ňom prehľad aktuálneho energetického systému a politickej situácie a budú v ňom stanovené národné zámery pre každý z piatich vyššie uvedených rozmerov energetickej únie. **Znenie týchto plánov má byť stabilné, aby sa zabezpečila transparentnosť a predvídateľnosť vnútroštátnych politík a opatrení s cieľom zabezpečiť investičnú istotu.**

Každý členský štát bol do 31.12.2018 povinný pripraviť a predložiť Komisii **návrh** Národného plánu na obdobie 2021 až 2030. Túto povinnosť si splnilo aj Slovensko. Návrh je dostupný na stránke [ministerstva hospodárstva SR](#). Kritika mu vyčítala najmä jeho obsahovú neúplnosť a nedostatočnú konzultáciu s odbornou verejnosťou.

Návrhy plánov po predložení posudzuje Komisia, ktorá následne môže vydať špecifické odporúčania pre jednotlivé členské štáty. Nariadenie tiež ukladá členským štátom, aby **do prípravy Národného plánu zapojili aj verejnosť** a reálne jej umožnili zúčastniť sa na jeho tvorbe.

Slovensko a ostatné členské štáty by mali Komisii predložiť konečný Národný plán do **31.12.2019** a sprístupniť tento dokument aj verejnosti.

Členské štáty sú povinné do 15.3.2023 (a následne každé dva roky) podávať Komisii správu o stave vykonávania svojho Národného plánu.

Nariadenie je **priamo záväzné** a účinné pre všetky členské štáty od 24.12.2018 (až na niektoré výnimky).

:: Nariadenie o vnútornom trhu s elektrinou

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 z 5. júna 2019 o vnútornom trhu s elektrinou reaguje na najvýznamnejšie zmeny v energetickom systéme EÚ, ku ktorým dochádza v posledných desaťročiach. Nariadenie okrem toho, že stanovuje **pravidlá na zabezpečenie fungovania vnútorného trhu** s elektrinou, vo veľkej miere určuje požiadavky týkajúce sa rozvoja OZE a environmentálnej politiky.

Cieľom nariadenia je:

- stanoviť základ pre efektívne dosahovanie cieľov energetickej únie, a najmä rámca politík v oblasti klímy a energetiky do roku 2030;
- stanoviť základné zásady dobre fungujúcich integrovaných trhov s elektrinou;

- stanoviť spravodlivé pravidlá pre cezhraničnú výmenu elektriny a tým podporiť hospodársku súťaž na vnútornom trhu s elektrinou;
- uľahčiť vznik dobre fungujúceho a transparentného veľkoobchodného trhu prispievajúceho k vysokej úrovni bezpečnosti dodávok elektriny a stanovujúceho mechanizmy na harmonizáciu pravidiel pre cezhraničné výmeny elektriny.

Nariadenie v rámci úpravy všeobecných pravidiel pre trh s elektrinou okrem iného ponúka výpočet tzv. „**hlavných zásad**“, ktoré musia byť rešpektované zo strany členských štátov, regulačných orgánov, prevádzkovateľov sústav a pod.

Nariadenie tiež stanovuje hlavné pravidlá a podmienky pre **obchodovania s elektrinou v rôznych časových rámcoch**, a to na vyrovnávacom, vnútrodennom, dennom a forwardovom trhu.

Úprava obsiahnutá v nariadení sa dotýka aj otázky zodpovednosti za vyrovnávanie odchýlky. Výslovne zakotvuje, že **všetci účastníci trhu musia byť zodpovední za odchýlky, ktoré v sústave spôsobia**. Členské štáty sú oprávnené stanoviť výnimky z tohto pravidla len pre nariadením vymedzené prípady.

Nariadenie sa tiež podrobne venuje podmienkam prístupu do sústavy, riadeniu preťaženia, či pridelovaniu kapacity. K zmene dochádza v rámci existujúcich zásad platných pre **prenosové a distribučné sieťové tarify**. Nariadením sa menia aj pravidlá využívania poplatkov za preťaženie.

Nariadenie stanovuje nové všeobecné zásady **koordinovaného riešenia problémov s primeranosťou zdrojov**, a všeobecné zásady pre uplatňovanie a koncipovanie kapacitných mechanizmov.

V neposlednom rade nariadenie vymedzuje **úlohy a povinnosti** Európskej sieti prevádzkovateľov prenosových sústav pre elektrinu (tzv. sieť „ENTSO“ pre elektrinu) a monitorovacie úlohy agentúry ACER.

Podľa nariadenia sa existujúca spolupráca medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav na regionálnej úrovni **posilní** založením **regionálnych koordinačných centier**. Regionálne koordinačné centrá budú najmä dopĺňať úlohy prevádzkovateľov prenosových sústav s tým, že vykonávať budú úlohy regionálneho významu. Minimálny výpočet týchto úloh stanovuje priamo nariadenie.

Prevádzkovatelia distribučných sústav budú môcť na úrovni EÚ spolupracovať prostredníctvom nového subjektu, ktorým bude „**subjekt prevádzkovateľov distribučných sústav v EÚ**“. Tento odborný subjekt bude pozostávať z registrovaných členov, ktorými budú jednotliví vnútroštátni prevádzkovatelia distribučných sústav. Cieľom tohto subjektu je podpora dobudovania a fungovania vnútorného trhu s elektrinou a optimálne riadenie a koordinovaná prevádzka distribučných a prenosových sústav.

Nariadenie je priamo záväzné pre všetky členské štáty, a to bez potreby transpozície do právnych poriadkov jednotlivých členských štátov. Účinnosť nadobudlo dňa 4.7.2019 a uplatňuje sa od 1.1.2020.

:: Smernica o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ bola prijatá za účelom prispôsobiť súčasné trhové pravidla EÚ novým okolnostiam a potrebám na trhu.

Smernica kladie vysoký dôraz na konkurenčné, spotrebiteľsky orientované, flexibilné a nediskriminačné trhy s elektrinou. V tejto súvislosti ukladá jednotlivým členským štátom za povinnosť zabezpečiť, aby ich právne poriadky neprímerane nebránili cezhraničnému obchodu s elektrinou, účasti spotrebiteľov na trhu, investíciám do výroby energie, uskladňovaniu energie, alebo zavádzaniu elektromobility, či nových spojovacích vedení medzi členskými štátmi, a aby ceny elektriny odrážali skutočný dopyt a ponuku.

Rovnako majú členské štáty zabezpečiť, aby v rámci vnútorného trhu s elektrinou neexistovali žiadne neopodstatnené prekážky súvisiace so vstupom na trh, fungovaním na trhu a jeho opustením.

Okrem toho, že smernica pre spotrebiteľov jednoznačne stanovuje možnosť **slobodnej voľby dodávateľa elektrickej energie**, členské štáty majú za úlohu zabezpečiť aj to, aby všetci odberatelia mohli mať **súčasne viac ako jednu zmluvu o dodávke elektriny**.

Podľa smernice majú mať dodávatelia **voľnosť pri určovaní ceny**, za ktorú dodávajú elektrinu odberateľom, pričom členské štáty zabezpečia medzi dodávateľmi podmienky účinnej hospodárskej súťaže. Smernica ukladá členským štátom, aby zabezpečili ochranu energeticky chudobných a zraniteľných odberateľov elektriny v domácnosti, a to prostriedkami sociálnej politiky alebo inými spôsobmi, ktoré by však nemali predstavovať verejný zásah do cien dodávok elektriny. Takéto zásahy do cien dodávok elektriny budú možné len za splnenia smernicou vymedzených podmienok.

Smernica zavádza aj nové typy zmlúv. Jednou z nich je tzv. „**zmluva o agregácii**“. Podľa smernice je agregáciou zlučovanie viacerých odberných miest alebo vyrobenej elektriny na účely predaja, nákupu alebo aukcie na akomkoľvek trhu s elektrinou.

Ďalšou novinkou je „**zmluva o dodávke s dynamickou cenou elektriny**“. Táto zmluva odráža zmeny cien na spotových trhoch vrátane denných a vnútrodených trhoch v intervaloch, ktoré prinajmenšom zodpovedajú frekvencii zúčtovania trhu. Členské štáty musia zabezpečiť, aby koncoví odberatelia, ktorí majú nainštalované inteligentné meracie zariadenie, mohli požiadať o uzavretie zmluvy s dynamickou cenou elektriny aspoň jedného dodávateľa a každého dodávateľa, ktorý má viac než 200 000 koncových odberateľov.

Novou povinnosťou pre členské štáty je zabezpečiť bezplatný **prístup aspoň k jednému nástroju na porovnávanie ponúk dodávateľov** vrátane ponúk zmlúv s dynamickou cenou elektriny, a to minimálne pre odberateľov elektriny v domácnosti a mikropodniky s očakávanou ročnou spotrebou nižšou ako 100 000 kWh.

Významnou zmenou, ktorú smernica prináša, je definovanie tzv. „**aktívneho odberateľa**“. Ide o odberateľa, alebo skupinu spoločne konajúcich odberateľov, ktorí spotrebúvajú alebo uskladňujú elektrinu vyrobenú vo svojich priestoroch, alebo ktorí predávajú vlastnú vyrobenú elektrinu (aj prostredníctvom zmlúv o nákupe elektriny) alebo sa podieľajú na schémach flexibility alebo energetickej efektívnosti. Tieto činnosti však nemôžu byť ich hlavnou obchodnou alebo profesijnou činnosťou.

V nadväznosti na to smernica upravuje aj definíciu, postavenie a požiadavky na regulačný rámec ďalšieho nového subjektu, ktorým je **občianske energetické spoločenstvo**. Jeho hlavným cieľom má byť poskytovanie environmentálnych, hospodárskych alebo sociálnych komunitných prínosov (skôr než tvorenie finančného zisku) pre svojich členov. Za týmto účelom sa môže zapojiť do výroby energie (vrátane výroby z OZE), jej distribúcie, dodávky, spotreby, agregácie a uskladňovania. Občianske energetické spoločenstvo sa taktiež môže zapojiť do služieb energetickej efektívnosti, služieb nabíjania elektrických vozidiel alebo do poskytovania iných energetických služieb svojim členom.

Okrem uvedeného, smernica spresňuje funkcie a nároky pre inteligentné meracie systémy a zavádza požiadavky pre pravidlá na spracovanie a výmenu získaných údajov.

Smernica sa venuje aj integrácii **elektromobility** do elektrizačnej sústavy. Členské štáty musia zabezpečiť potrebný regulačný rámec, ktorý umožní **pripájanie verejne prístupných a súkromných nabíjacích staníc do distribučných sústav**. Navyše, prevádzkovatelia distribučných sústav nesmú (okrem prípadov stanovených v smernici) vlastniť, vyvíjať, spravovať alebo prevádzkovať nabíjacie stanice pre elektrické vozidlá s výnimkou prípadov, keď prevádzkovatelia distribučných sústav vlastnia súkromné nabíjacie stanice výhradne na vlastné použitie.

Smernica je účinná od 4.7.2019. Povinnosť transponovať túto smernicu do vnútroštátneho práva jednotlivých členských štátov by sa mala obmedziť iba na tie ustanovenia, ktoré predstavujú podstatnú zmenu v porovnaní so smernicou 2009/72/ES. Tieto ustanovenia sú povinné transponovať, okrem určitých výnimiek, do 31.12.2020.

:: Nariadenie, ktorým sa zriaďuje Agentúra ACER

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/942 z 5. júna 2019, ktorým sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (agentúra ACER) je **aktualizáciou pôvodného nariadenia z roku 2009**, na základe ktorého agentúra ACER vznikla.

K tejto aktualizácii došlo z dôvodu, že potreba koordinácie vnútroštátnych regulačných činností bude v nadchádzajúcich rokoch ešte viac narastať. **Kompetencie agentúry sa tak prehlbujú a rozširujú.**

Jedným z cieľov agentúry ACER je **predchádzať nekoordinovaným krokom jednotlivých štátov**, ktoré môžu vnútornému trhu spôsobiť závažné problémy, a to najmä v úzko prepojených oblastiach, kde majú rozhodnutia jednotlivých členských štátov často hmatateľný vplyv na ich susedov.

V zmysle nariadenia je agentúra ACER príslušná prijímať **individuálne rozhodnutia o regulačných otázkach, ktoré majú vplyv na cezhraničný obchod alebo cezhraničnú bezpečnosť sústav**, a ktoré si vyžadujú spoločné rozhodnutie najmenej dvoch regulačných orgánov. Ide o otázky ktorých riešenie bolo regulačným orgánom zverené legislatívnym aktom Únie prijatým riadnym legislatívnym postupom alebo príslušnými sieťovými predpismi a usmerneniami.

Nariadenie zriaďuje právomoci agentúry týkajúce sa tzv. **regionálnych koordinačných centier**, nad ktorými bude mať agentúra ACER regulačný dohľad. Kontrolné právomoci sa agentúre ACER zriaďujú aj vo vzťahu k **nominovaným organizátorom trhu s elektrinou**, ktorých činnosť bude monitorovať.

Úlohou agentúry ACER je podľa nariadenia tiež **koordinácia vnútroštátnych krokov spojených s pripravenosťou na riziká**, ktoré sa týkajú neočakávaných krízových situácií ohrozujúcich dodávku elektriny v členských štátoch. Činnosť agentúry v tejto oblasti je bližšie upravená v Nariadení o pripravenosti na riziká v sektore elektrickej energie, ktoré je taktiež súčasťou Zimného energetického balíčka (viď nižšie).

Nové nariadenie zdôrazňuje význam právomoci agentúry ACER vydávať **stanoviská a odporúčania** a vplývať tak na subjekty, ktoré vstupujú do fungovania cezhraničných trhov s elektrinou. Okruh adresátov týchto aktov sa vzhľadom na novinky zavedené Zimným energetickým balíčkom rozširuje. Stanoviská a odporúčania agentúry ACER tak môžu byť určené:

- prevádzkovateľom prenosových sústav či prepravných sietí;
- Európskej sieti prevádzkovateľov prenosových sústav pre elektrinu (tzv. sieť „ENTSO“ pre elektrinu);
- sieti „ENTSO“ pre plyn;
- európskemu subjektu prevádzkovateľov distribučných sústav (tzv. subjekt „PDS EÚ“);
- regionálnym koordinačným centrom;
- nominovaným organizátorom trhu s elektrinou;
- regulačným orgánom ako aj
- Európskemu parlamentu, Rade a Komisii.

Nariadenie je priamo záväzné pre všetky členské štáty bez potreby transpozície do právnych poriadkov členských štátov a je účinné od 4.7.2019.

:: Nariadenie o pripravenosti na riziká v sektore elektrickej energie

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/941 z 5. júna 2019 o pripravenosti na riziká v sektore elektrickej energie a o zrušení smernice 2005/89/ES stanovuje pravidlá spolupráce medzi členskými štátmi v záujme **prevencie kríz dodávok elektriny**, prípravy na ne a ich riadenia.

Nariadenie konštatuje, že aj keď trhy a sústavy fungujú dobre a sú prepojené, riziko krízy dodávok elektriny v dôsledku prírodných katastrof, úmyselných útokov alebo nedostatku palív nemožno nikdy vylúčiť. Následky kríz dodávok elektriny často siahajú za štátne hranice. Niektoré extrémne okolnosti (chladné obdobia, vlny horúčav alebo kybernetické útoky) môžu tiež naraz zasiahnuť celé regióny.

Každý členský štát si najneskôr do 5.1.2020 určí svoj tzv. „**príslušný orgán**“. Pôjde o vnútroštátny vládny alebo regulačný orgán, ktorý bude zodpovedný za vykonávanie úloh podľa tohto nariadenia a zároveň bude spolupracovať s príslušnými orgánmi, ktoré si určia ostatné štáty.

Jedným z kľúčových dokumentov, ktorý bude príslušný organ zostavovať, je „**plán pripravenosti na riziká**“.

V pláne pripravenosti na riziká budú opísané účinné opatrenia týkajúce sa všetkých určených scenárov krízy dodávok elektriny. Plán by mal zabezpečovať transparentnosť, najmä pokiaľ ide o podmienky, **za ktorých možno prijať netrhové opatrenia** na zmiernenie kríz dodávok elektriny. Bude obsahovať nie len národné, ale aj regionálne a v prípade potreby, aj dvojstranné opatrenia. Tento plán by mal mať technickú a prevádzkovú povahu, pričom jeho funkciou by malo byť predchádzanie výskytu alebo zhoršeniu krízy dodávok elektriny a zmierňovanie jej vplyvu.

Plán pripravenosti na riziká bude vychádzať z vypracovaných **regionálnych a vnútroštátnych scenárov krízy** dodávok elektriny. Jeho prípravu bude sprevádzať **široká konzultácia** s prevádzkovateľmi distribučných sústav, prevádzkovateľmi prenosových sústav, relevantnými výrobcami alebo ich odborovými zväzmi, energetickými a plynárenskými podnikmi, relevantnými organizáciami zastupujúcimi záujmy odberateľov elektriny z odvetvia priemyslu i mimo neho, a tiež regulačným orgánom (ak ním nebude príslušný orgán).

Príslušné orgány sú povinné uverejniť prvé plány pripravenosti na riziká do 5.1.2022. Ich sprístupnenie bude realizované tak, aby sa zabezpečila dôvernosť citlivých informácií. Plány budú následne aktualizované každé štyri roky, pokiaľ si okolnosti nevyžadujú častejšie aktualizácie.

Nariadenie stanovuje rámec pre účinné monitorovanie bezpečnosti dodávok elektriny v Únii prostredníctvom **Skupiny pre koordináciu v oblasti elektrickej energie** (tzv. „ECG“ – Electricity Coordination Group). Táto skupina bola pôvodne zriadená v roku 2012 ako fórum na výmenu informácií v oblasti bezpečnosti dodávok elektriny. Nariadenie posilňuje jej postavenie.

V nariadení je bližšie upravený postup v situáciách, kedy môže nastať kríza dodávok elektriny v členskom štáte a ukladá povinnosť uskutočniť **včasné varovanie** voči Komisii a príslušným orgánom členských štátov. Rovnako upravuje aj samotné **vyhlásenie krízy** a následné pravidlá pre spoluprácu a pomoc medzi členskými štátmi.

Nariadenie je priamo záväzné pre všetky členské štáty bez potreby jeho transpozície do vnútroštátnych právnych poriadkov. Je účinné od 4.7.2019.

Ak Vás zaujal Zimný energetický balíček a chceli by ste sa o ňom bližšie porozprávať alebo podeliť sa so svojimi poznámkami, radi sa s Vami stretneme.

Pavol Poláček

Juraj Ondrejka

Jozef Hudák

Andrea Baloghová

Právne upozornenie

Informácie poskytnuté odberateľovi v rámci monitoringu energetickej legislatívy nie sú zdrojom právne záväzných právnych predpisov, nakoľko právne záväzné znenie právnych predpisov v zmysle právneho poriadku Slovenskej republiky obsahuje iba Zbierka zákonov Slovenskej republiky a Úradný vestník Európskej únie. Informácie poskytnuté odberateľovi majú iba informatívny charakter a nenahrádzajú právnu službu v zmysle zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii. Advokátska kancelária POLÁČEK & PARTNERS s. r. o. nezodpovedá za úplnosť a presnosť informácií uvedených v tomto dokumente. V prípade otázok k informáciám poskytnutým odberateľovi, odberateľ môže požiadať advokátsku kanceláriu POLÁČEK & PARTNERS s. r. o. o poskytnutie právnej služby za týmto účelom.